

طراح سوالات: زهرا مددی ناحیه یک تبریز

*****

۱) در کدام بیت، آرایه «ایهام تناسب» به کار نرفته است؟

چه حاجت است که گوید شکر که شیرینم؟!
خرابم می‌کند هر دم فریب چشم جادویت
کس ندارد ذوق مستی، می‌گساران را چه شد؟!
تا روی نبیندت به جز راست

الف) هنر بیار و زبان آوری مکن سعدی!
ب) مدامم مست می‌دارد نسیم جعدگیسویت
ج) زهره‌سازی خوش نمی‌سازد مگر عودش بسوخت
د) چشمم چپ خویشتن بر آرم

۲) شاعر در کدام بیت، آرایه «اغراق» به کار برده است؟

شد گرگ و رو به رامکان، شد بوم و کرکس را وطن
اطلال را جیحون کنم از آب چشم خویشتن
تا یک زمان زاری کنم بر ربع و اطلال و دمن
سنگ است بر جای گهر، خار است بر جای سمن

الف) آن جا که بود آن داستان، با دوستان در بوستان
ب) ربع از دلم پر خون کنم، خاک دمن گلگون کنم
ج) ای ساربان منزل مکن جز در دیار یار من
د) ابر است برجای قمر، زهر است بر جای شکر

۳) در تمامی ابیات زیر به جز ..... آرایه «ایهام» به کار رفته است.

اندر دهنم بود که زد بر دهنم
این عقده تا همیشه سر واشدن نداشت
بس حکایت‌های شیرین بازمی‌ماند زمن
باطل در این خیال که اکسیر می‌کنند

الف) گفتم که یکی بوسه زنم بر دهنت
ب) چون عقده‌ای به بغض فرو بود حرف عشق
ج) گر چو فرهادم به تلخی جان برآید، باک نیست
د) جز قلب تیره هیچ نشد حاصل و هنوز

۴) در کدام یک از ابیات زیر، هر دو آرایه «ایهام» و ایهام تناسب دیده می‌شود؟

همچو فرهاد کشد سر به فلک فریادم؟
که بیماری رشته کردش چو دوک
مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم
دم به دم با من و پیوسته گریزان از من

الف) خسروا بی‌لب شیرین شکر بار تو چند
ب) یکی را حکایت کنند از ملوک
ج) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب
د) با من آمیزش او الفت موج است و کنار

۵) در کدام یک از ابیات زیر آرایه اغراق به کار نرفته است؟

جام جمشید و تخت کیخسرو
نقشی به یاد روی تو بر آب می‌زدم
مگر روزی که دور از تو اجل گیرد گریبانم
اینک اینک من و دل گربه دلی خرسندی

الف) یافت از روی و رای او پرتو
ب) دیشب به سیل اشک ره خواب می‌زدم
ج) نخواهم دامن مه‌رت ز دست دل رها کردن
د) ملک جمشید ندارم که ز تو بوسه خرم

۶) در کدام بیت «ایهام تناسب» به کار رفته است؟

این چشمه که از چشم دماوند گشوده‌ست
چون که زدی بر سر من - پست و گدازنده شدم
خوشا دمی که از این چهره پرده برفکنم
من نقد روان در دمش از دیده شمارم

الف) تفسیر لطیفی است ز پاکی دل کوه
ب) چشمه خورشید تویی - سایه گه بیدمنم
ج) حجاب چهره جان می‌شود غبار تنم
د) گر قلب دلم را نهد دوست عیاری

۷) در کدام بیت، بیشتر از سایر ابیات از آرایه «ایهام تناسب» استفاده شده است؟

این ساز شکسته‌اش خوش آهنگ تر است
زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان
توبه هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم
هزار شور فکندی به جان شیرینم

الف) بشکن دل بی‌نوای ما را ای عشق!
ب) از اسب پیاده شود بر نطع زمین نه رخ
ج) همچون چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش
د) به یک تبسم شیرین از آن لب نمکین

۸) به ترتیب در کدام گروه از بیت‌های زیر، آرایه «ایهام» و در کدام بیت‌ها آرایه «ایهام تناسب» وجود دارد؟

نه چنگ به قانون و نه دف بر دست است
ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دل‌ها
چون شمع همان دم به دمی جان بسپارم
عاشق مسکین چرا چندین تحمل بایدش؟
جانم از آتش مهر رخ جانانه بسوخت
که تلخی شکر باشد از دست دوست

الف) در مجلس دهر ساز مستی پست است
ب) به سوی نافه‌ای کاخر صبازان طره بگشاید
پ) پروانه او گر رسدم در طلب جان
ت) کیست حافظ تا ننوشد باده بی‌آواز رود
ث) تنم از واسطه دوری دلبر بگداخت
ج) نه تلخ است صبری که بر یاد اوست

۱) الف پ ت ب ث ج ۲) ب ت ث الف ب ج ۳) الف ب ج پ ت ث ۴) ب پ ج الف ت ث

۹) کدام پاسخ نادرست است؟

بیت زیر «ایهام تناسب» دارد چون .....

مگر نه بحر، کله گوشه‌ی غرور شکست   که موج تیغ به کف، بر سر حباب دوید

الف) واژه‌ی «کف» در معنای «دست» به کار رفته است.

ب) واژه‌ی «کف» به دو معنا به کار رفته است.

ج) واژه‌ی «کف» با «موج و حباب» مراعات النظیر دارد.

د) واژه‌ی «کف» عامل موسیقی معنوی بیت است.

۱۰) در شعر زیر واژه‌ای دیده می‌شود که معنای نزدیک آن در بیت آمده است و معنای دور آن با یکی از واژه‌های بیت تناسب دارد، آن واژه کدام است؟

اگر روزم پریشان شد، خدای تاری از زلفش   که هر شب با خیالش خواب‌های دیگری دارم

الف) پریشان   ب) زلف   ج) خواب   د) تار

پاسخ سؤالات تستی درس ۹ متون ادبی   ایهام تناسب، اغراق

۱) گزینه‌ی د) ایهام (۱) چپ: ۱- سمت چپ (۲) لوچ، احول، دوبین (۲) راست: ۱- سمت راست ۳- درست، سالم

ابزار موسیقی	ج) عود	پیوسته	ب) ایهام تناسب	ماده شیرین	الف) ایهام تناسب
چوب خوشبو	ایهام تناسب	شراب	مدام	معشوقه خسرو	در واژه‌ی شکر

۲) گزینه‌ی ب) اغراق در فراوانی اشک‌های خونی عاشق

۳) گزینه‌ی ج)

کوبید	الف) زد	مزّه	ایهام تناسب شیرین
بوسه داد		معشوقه فرهاد	

دل	د) قلب	گرفتگی روحی	ب) عقده
سکه‌ی تقلبی		گیره	

۴) گزینه‌ی ج)

مهربانی	ایهام تناسب مهر	افتاده در زمین	الف) اوفتاده ایهام
خورشید با آفتاب و عیوق تناسب		خاکسار و متواضع	

۵) گزینه‌ی ج)

الف) اغراق و زیبایی و درایت معشوق   ب) اغراق در فراوانی اشک شاعر   ج) اغراق در ناز معشوق

۶) گزینه‌ی د)

رایج	روان	سکه تقلبی	ایهام قلب
روح جان- تناسب با دل		قلب تناسب با دل، دیده	

۷) گزینه‌ی ب)

در این بیت ۵ بار ایهام تناسب به کار رفته

سفره چرمی	نوعی حیوان	اسب (۱)
صفحه‌ی شطرنج	۲) نطع	مه‌ره شطرنج تناسب با نطع، رخ، پیل، شهمات شدن

رخ (۳)	چهره‌ی صورت مهرة شطرنج	(۴) پیل	فیل مهرة شطرنج	(۵) شهمات شدن مات شدن	کنایه از مردن
--------	---------------------------	---------	-------------------	--------------------------	---------------

(۸) گزینه‌ی ۲)

ایهام بیت ب/ بو	رایحه آرزو	بیت ب رود	رودخانه نوعی ابزار موسیقی	بیت ث / مهر خورشید	مهربانی
-----------------	---------------	--------------	------------------------------	-----------------------	---------

ایهام تناسب بیت الف) چنگ	نوعی ابزار موسیقی پنجه‌ی دست تناسب با دست	قانون	اصل و قاعده نوعی ابزار موسیقی تناسب با چنگ دف و ساز
--------------------------	--	-------	---

بیت پ: پروانه	اجازه نوعی حشره تناسب با شمع	بیت ج: صبر	شکیبایی گیاهی با میوه‌ی تلخ
---------------	---------------------------------	------------	--------------------------------

(۹) گزینه‌ی ب) گزینه‌ی دوم به شرطی درست است که یک معنای آن پذیرفته باشد و معنای دیگر با واژه‌هایی در بیت مراعات النظیر برقرار کرده باشد.

(ب)	دست تناسب با بحر موج حباب
-----	------------------------------

(۱۰) گزینه‌ی د)

واژه‌ی تار ایهام تناسب	تار مو تیره و تار که با شب تناسب
------------------------	-------------------------------------